

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE

MEDNARODNO LETO
ZDRAVJA RASTLIN
2020

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Ukrepati ali ne ukrepati

Izkušnje simulacijske vaje 2020

11. seminar in delavnica iz varstva gozdov,
1. & 2. junij 2021, Zooooom

Barbara Piškur, Marija Kolšek, Mojca Bogovič, Peter Smolnikar, Simon Zidar, Andreja Kavčič, Maarten de Groot, Nikica Ogris, Urban Žitko, Mirko Baša, Špela Ščap, Nike Krajnc, Matevž Triplat

Gozdarski inštitut Slovenije in Zavod za gozdove Slovenije

Karantenski škodljivi organizmi (KŠO)

- Niso še prisotni na našem ozemlju
- Posledice / škode: gospodarske, okoljske, družbene
- Globalna trgovina, podnebne spremembe

Bursaphelenchus xylophilus (BURSXY) - <https://gd.eppo.int>

Modelni izračun za primer ustalitve azijskega kozlička (*Anoplophora glabripennis*) v EU?

JRC & EFSA (EU)

5% izguba lesne zaloge nekaterih drevesnih vrst (npr. jelša, jesen, bukev, breza, hrast, gaber, javor, vrbe) →
24 milijard evrov ekonomskih izgub → miljardne
izgube v ostalih povezanih sektorjih

??? Socialna varnost, zdravje

??? Biotska raznovrstnost

??? Funkcije gozdov

Ukrepi za izkoreninjenje KŠO

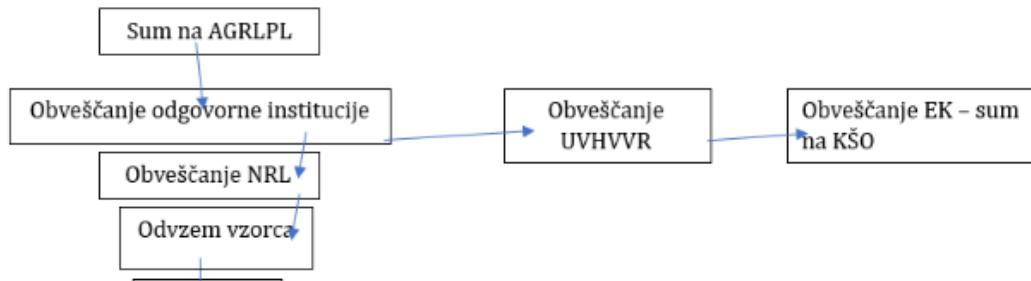
- Ne-rutinski, izredni:
 - Posek na ponjave, struženje na terenu, izkop koreninskih sistemov, prevoz v neprodušno zaprtih kontejnerjih, razkuževanje mehanizacije & opreme; ...
 - Izvajalci? (v anketi registriranih izvajalcev gozdarskih del je cca. 8% takih, ki izvajajo odstranjevanje panjev; 15% izvaja sečnjo na višini...)

Simulacijska vaja 2020: Jesenov krasnik (*Agrilus planipennis*)

Simulacijska vaja 2020: Jesenov krasnik (*Agrilus planipennis*)

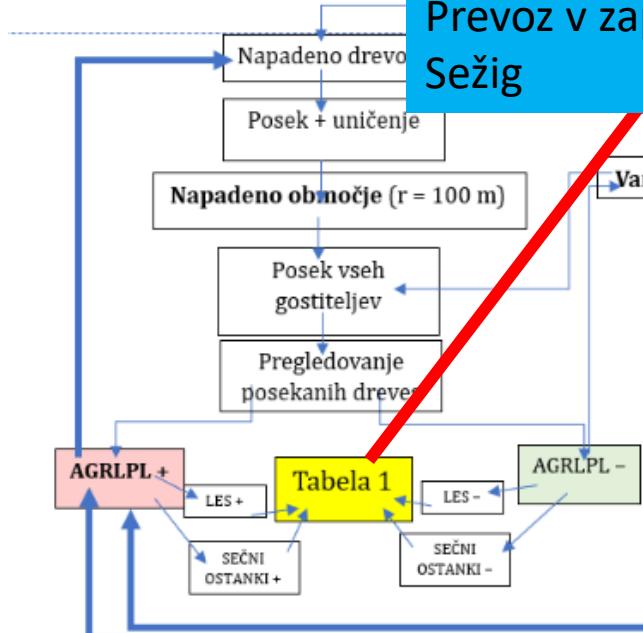
Ukrepi ob sumu
INŠPEKCIJA

Priporočila / smernice EU:

- Uničenje posekanih dreves v najkrajšem možnem času (15.maj-15.avgust) oziroma do začetka obdobja aktivnosti

Nadzor
Odločbe o ukrepih po potrditvi
INŠPEKCIJA

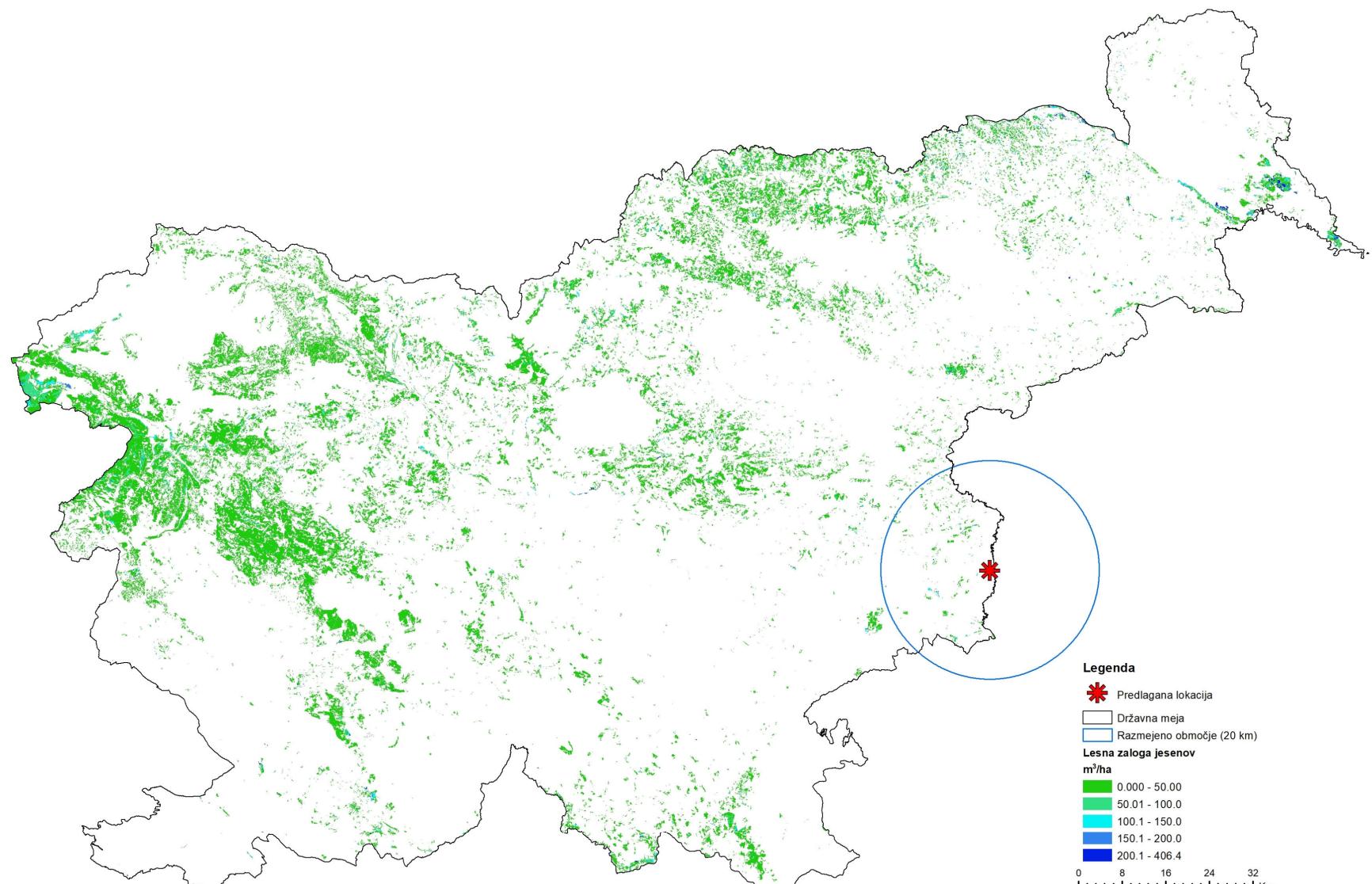

Izdelava sekancev na lokaciji Prevoz v zaprtih kontejnerjih Sežig

- Odstranitev skorje plus beljava do globine 2,5 cm + transport
- Sežig
- Globoki zakop
- Čiščenje mehanizacije!

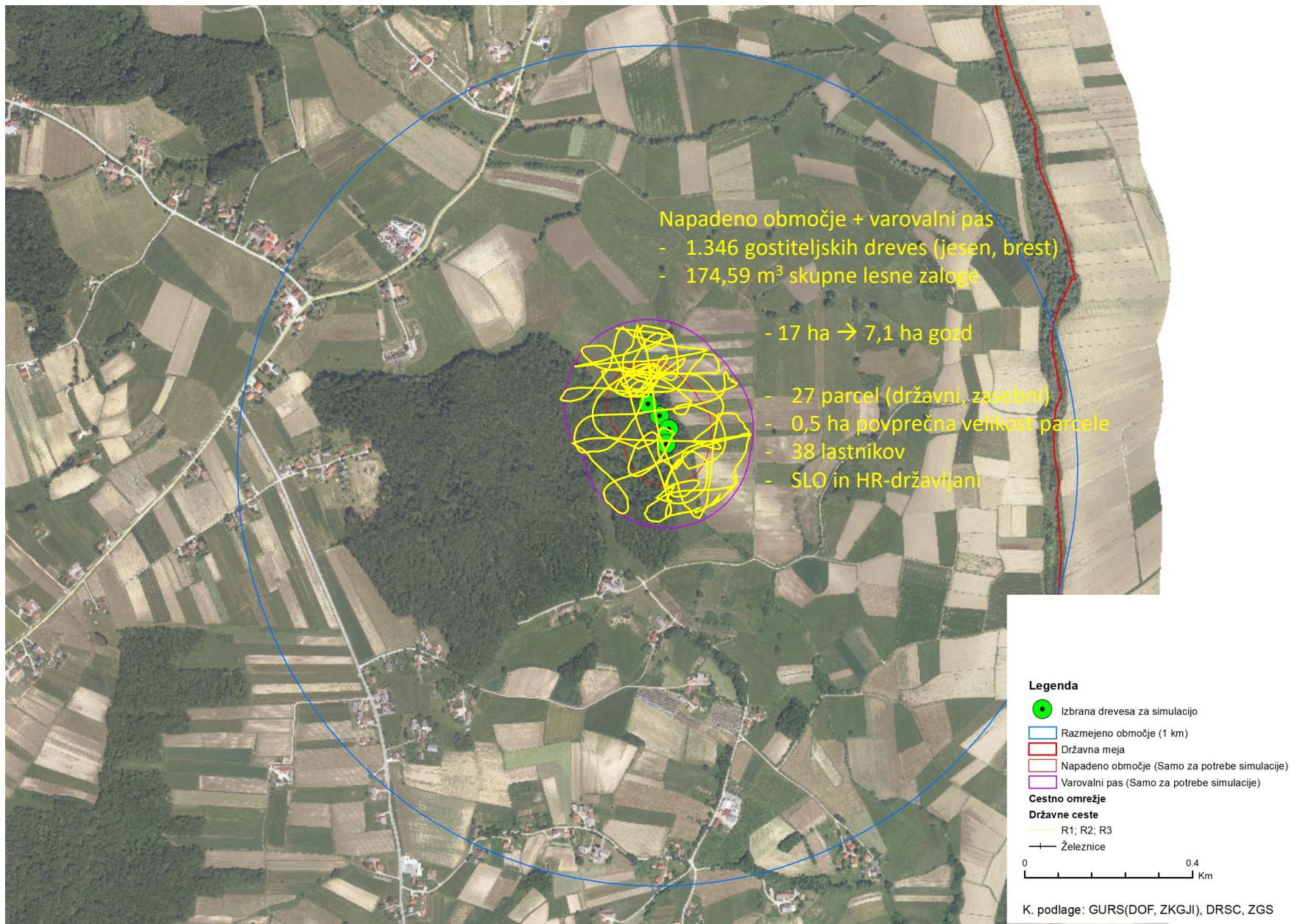
v času zunaj obdobja aktivnosti odrašlih hroščev (15.5. – 15.8. za srednjo Evropo).

Simulacijska vaja 2020: Jesenov krasnik (*Agrilus planipennis*)

Kartografija: Matevž Triplat (2020)
K. podlage: GURS(DOF, ZKGJ), DRSC, ZGS

Simulacijska vaja 2020: Jesenov krasnik (*Agrilus planipennis*)

Vrednotenje stroškov na primeru simulacije

- Spletna aplikacija WCM
- Strošek proizvodnih procesov: sečnja z motorno žago, strošek traktorskega spravila, strošek izdelave sekancev: **8.928,81 EUR (44,94 EUR /m³)**
- Vrednost posekanega lesa na kamionski cesti: 10.592,67 EUR → minus stroški = 3.944,75 EUR
- Primer izkoreninjenja: vrednost sekancev **6.675,77 EUR** → minus stroški = **-2.253,04 EUR**
- Ekomska škoda (izpad dohodka iz vidika lastnika): razlika med možnim dohodkom prodaje in dejanskim = **-6.197,79 EUR (-31,19 EUR /m³)**
- !!!! V izračunih NI upoštevan še strošek fitosanitarnih pregledov!!!
- Nismo ocenjevali drugih škod, vplivov

Diskusija

- Nezahtevna lokacija za izvedbo sečnje in spravila!
 - Žično spravilo, ročno predspravilo
 - Gozdne prometnice
- Lastniška razdrobljenost
- Prodaja GLS: nadomestilo za izgubo donosa!

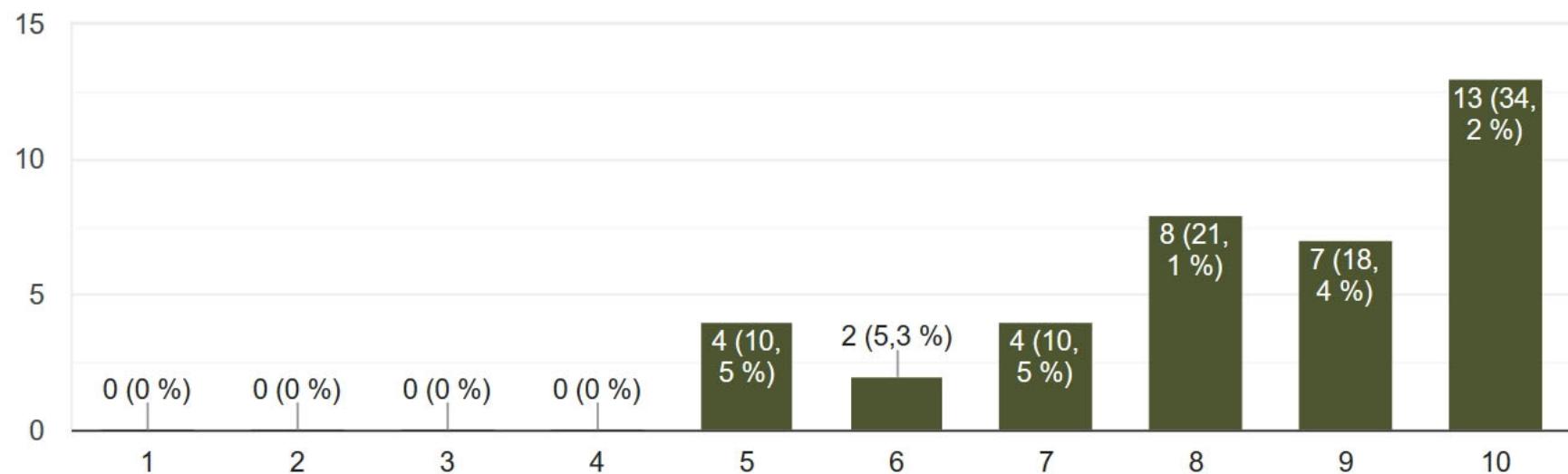
Pomembno:

- En usposobljen izvajalec del
- Nadzor delovišča in izvajanja ukrepov
- Obveščanje lastnikov
- Nadomestila za izpad dohodka
- Seznami izvajalcev, odkupovalcev / uporabnikov

Mnenje gozdarske strokovne javnosti o KŠO v slovenskih gozdovih (38 odgovorov, marec 2020)

a. Ocenite možnost pojava kateregakoli karantenskega škodljivega organizma v slovenskih gozdovih v naslednjih 5 letih.

38 odgovorov

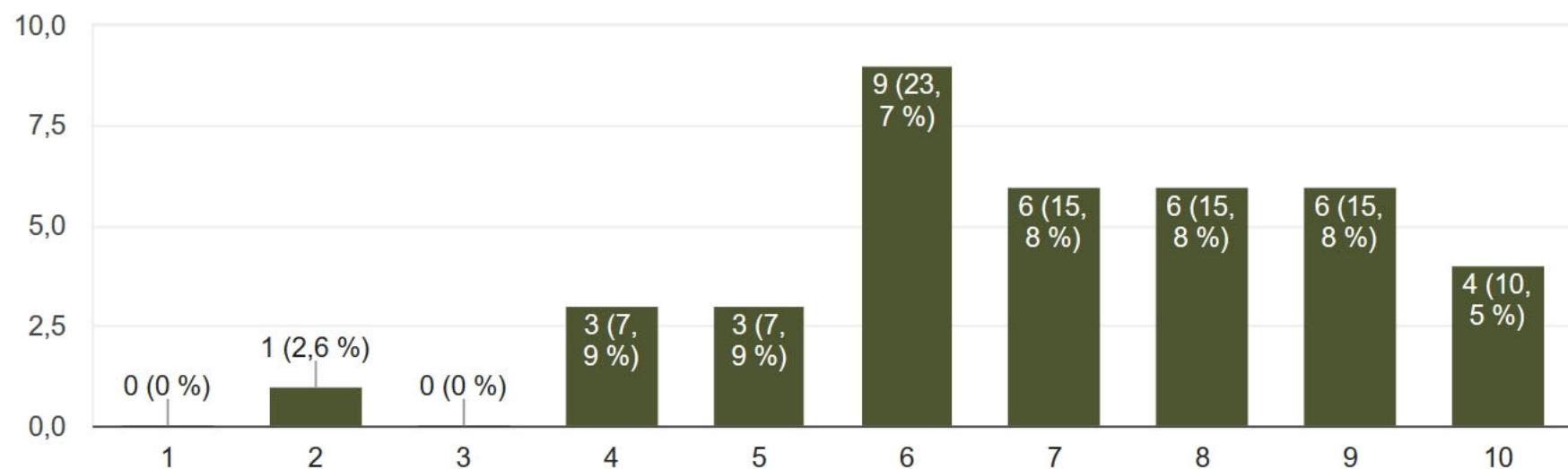

1-najmanj verjetno, 10-zelo verjetno

Mnenje gozdarske strokovne javnosti o KŠO v slovenskih gozdovih (38 odgovorov, marec 2020)

b. Ocenite pričakovane ekonomske škode zaradi pojava karantenskega škodljivega organizma v slovenskih gozdovih.

38 odgovorov

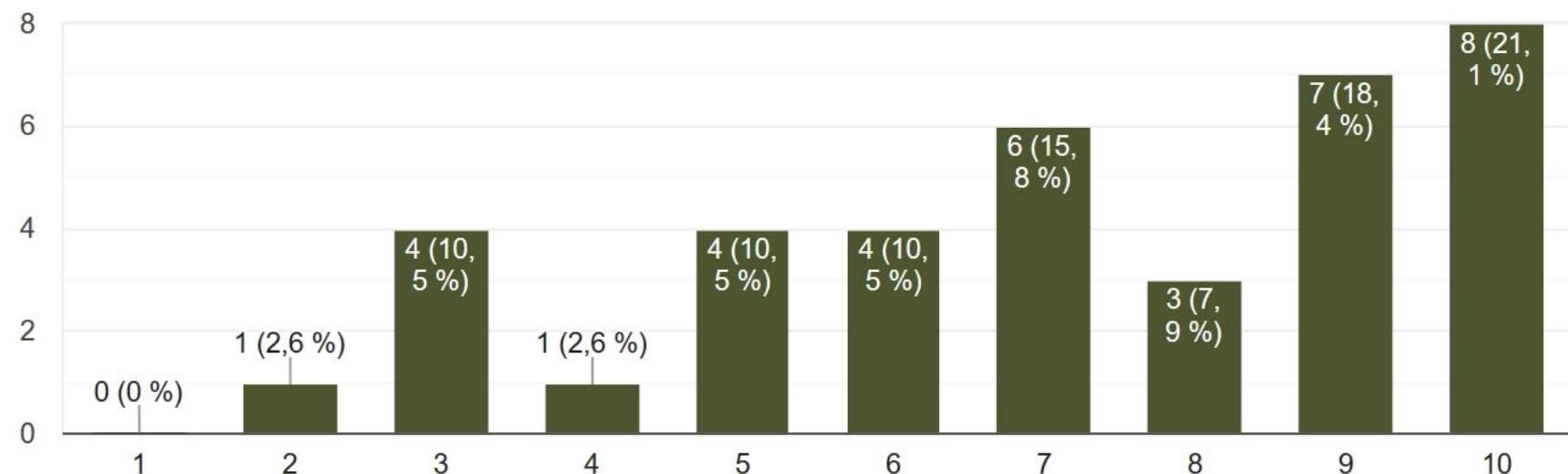

1-majhne škode, 10-velike škode

Mnenje gozdarske strokovne javnosti o KŠO v slovenskih gozdovih (38 odgovorov, marec 2020)

c. Ocenite pričakovani vpliv pojava karantenskega škodljivega organizma v slovenskih gozdovih na ekološke in socialne funkcije gozdov.

38 odgovorov

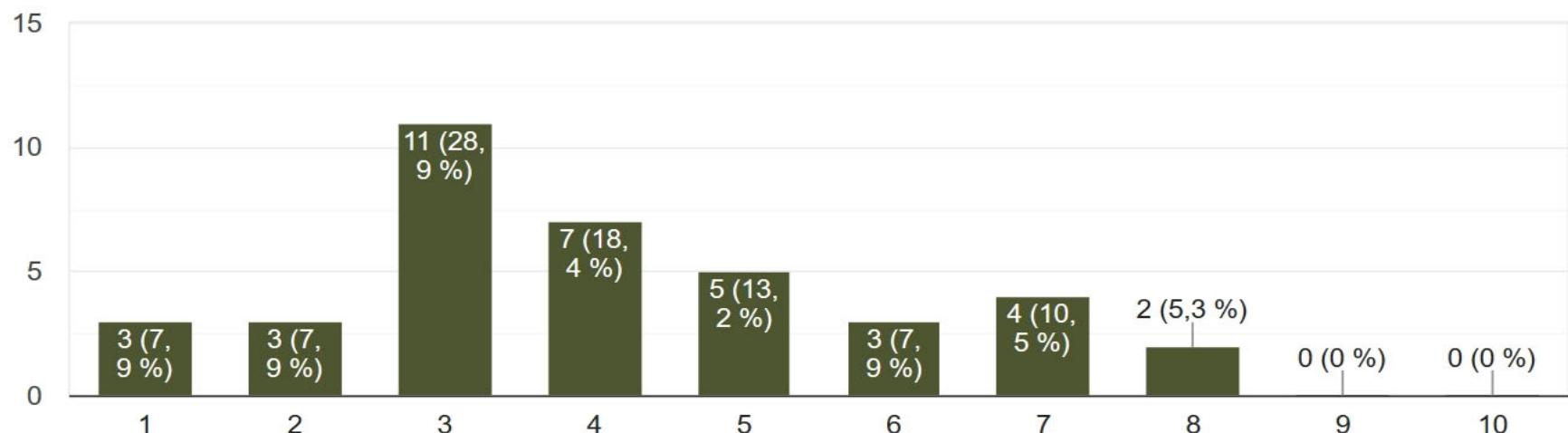

1-majhen vpliv, 10-velik vpliv

Mnenje gozdarske strokovne javnosti o KŠO v slovenskih gozdovih (38 odgovorov, marec 2020)

d. Ocenite učinkovitost ukrepov za izkoreninjenje ob prvem pojavu karantenskega škodljivega organizma v slovenskih gozdovih v trenutnih zakonodajnih in organizacijskih okvirih.

38 odgovorov

1-popolnoma neučinkoviti, 10-izredno učinkoviti

Mnenje gozdarske strokovne javnosti o KŠO v slovenskih gozdovih (38 odgovorov, marec 2020)

- ZAVEDANJE IN INFORMIRANOST O KŠO
- IZVAJALCI
- KOMPLEKSNOTUKREPOV
- LASTNIŠTVO
- FINANCIRANJE
- TEREN
- PRIPRAVLJENOST DRŽAVE, ZAKONODAJA
- KOORDINACIJA UKREPANJA

Takošnje ukrepanje ne glede na lastništvo, oblikovanje interventne skupine za ukrepanje – čimhitreje ukrepati ob najdbi / izbruhi!

„Ozaveščanje, usposabljanje, komuniciranje.“

„Vnaprej znani protokoli ukrepanja.“

„Sistemski in dolgoročna podelitev pooblastil za krovno (sistemsko) organizacijo ter za interventne ekipe, ki bi bile vedno na voljo za učinkovito, hitro, varno in profesionalno izvedbo potrebnih ukrepov.“

„Zakonodaja, ki bo omogočala hitro ukrepanje brez postopkovnih ovir in takojšnjo zagotovitev sredstev.“

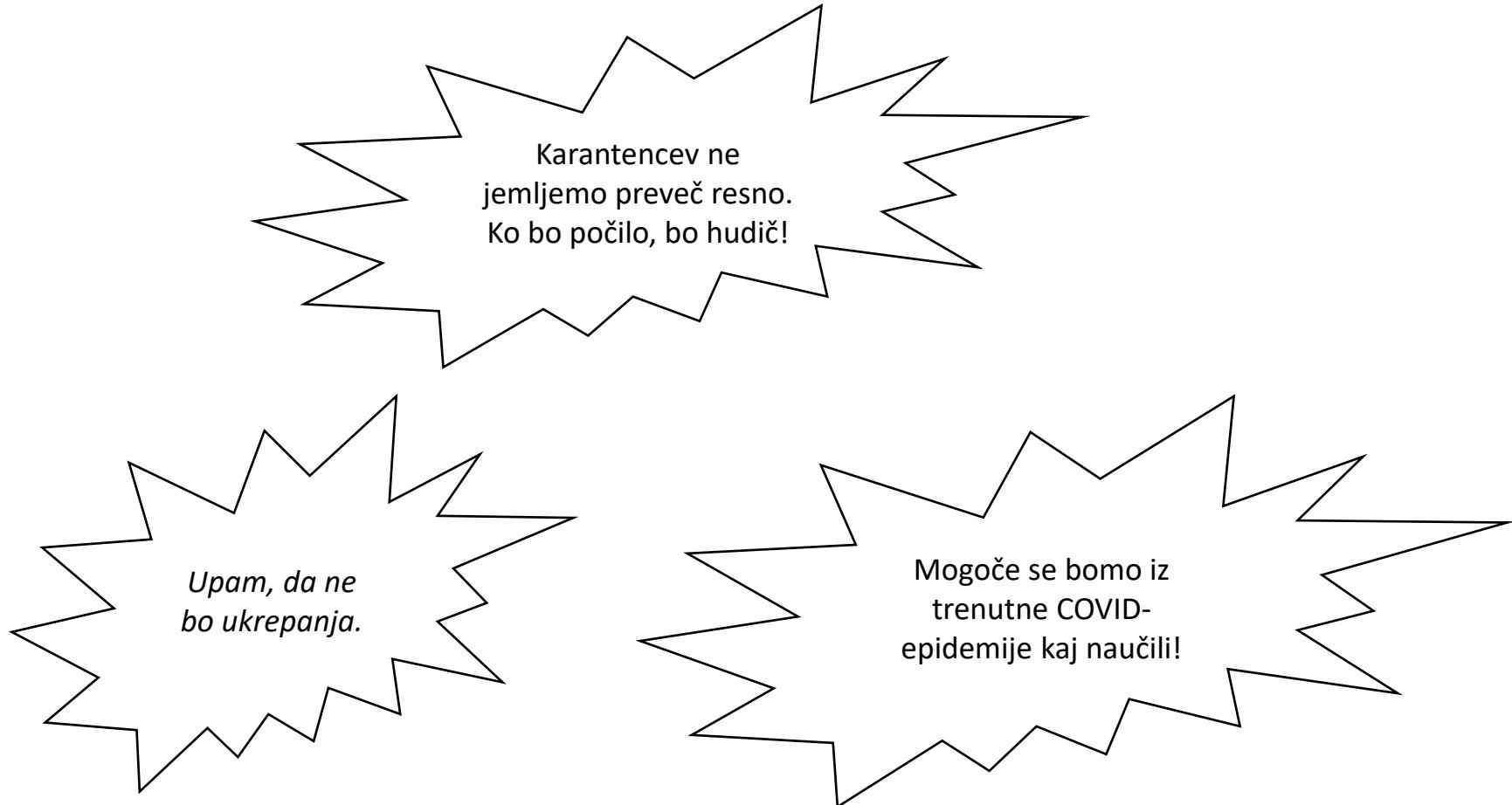
Aktivnosti za zmanjševanje tveganj KŠO

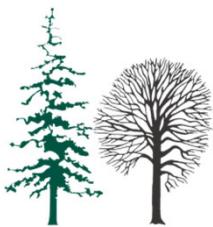
- Ozaveščanje
- Spremljanje & detekcija (*2020: 420 vzorcev; 794 pregledov; 97 pasti*)
- Diagnostika (*2020: 548 analiz*)
- **Ukrepanje**
- Post-ukrepanje (sanacija)
- Biovarnost
- Odpornost

Kako bomo ukrepali?
Ukrepati?

Mnenje gozdarske strokovne javnosti o KŠO v slovenskih gozdovih (38 odgovorov, marec 2020)

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE

MEDNARODNO LETO
ZDRAVJA RASTLIN
2020

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Varujemo gozdove za zdravo prihodnost!

*Strokovne naloge zdravstvenega varstva rastlin v gozdarstvu (UVHVVR)
Javna gozdarska služba
CRP V4-1823 Razvoj organizacijske in tehnične podpore za učinkovito
ukrepanje ob izbruhu gozdu škodljivih organizmov*